

Міністерство освіти і науки України
ДЗ “Луганський національний університет імені
Тараса Шевченка”
Кафедра журналістики та видавничої справи

Євген Соломін

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до виконання кваліфікаційної роботи бакалавра
(виготовлення теле- або радіопроєктів)
та пояснювальної записки для студентів
спеціальності 061 «Журналістика»

Старобільськ 2020

УДК 378.22:070(07)
ББК 74.58я7+76.01я7
С 60

*Рекомендоване до друку рішенням вченої ради ДЗ
“Луганський національний університет імені Тараса
Шевченка” (протокол № 8 від 1 березня 2020 року)*

Рецензенти

Кучевська О. С. – кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент факультету заочного та дистанційного навчання Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка
Тарасюк В. Ю. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

С60 Соломін Є.О.

Методичні рекомендації до виконання кваліфікаційної роботи бакалавра (виготовлення теле- або радіопроєктів) та пояснювальної записки для студентів спеціальності 061 «Журналістика». Держ.закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». Старобільськ, 2020. 21 с.

Методичні рекомендації містять комплекс вказівок навчально-методичного характеру з виконання кваліфікаційної роботи бакалавра у частині виготовлення аудіовізуального чи аудіального медіапродукту та пояснювальної записки. Розкрито орієнтовний зміст та структуру пояснювальної записки бакалавра й вимоги до виготовлення телевізійного та радійного медіапродукту.

Для викладачів та студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності “Журналістика”.

УДК 378.22:070(07)
ББК 74.58я7+76.01я7
**©ДЗ «ЛНУ імені Тараса
Шевченка», 2020**
© Соломін Є. О. , 2020

Зміст

	Вступ	4
1.	Загальні положення	6
2.	Вимоги до виготовлення аудіовізуального чи аудіального медіапродукту	9
2.1.	Телевізійні проекти	9
2.2.	Радіопроекти	12
3.	Пояснювальна записка до кваліфікаційної роботи бакалавра	13
3.1.	Структура	14
3.2.	Зміст	15
3.3.	Список умовних позначень	15
3.4.	Вступ	15
3.5.	Основна частина	16
3.6.	Висновки	17
3.7.	Література	17
3.8.	Вимоги до оформлення Списку використаної літератури	17 20

Вступ

Студенти ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Журналістика» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (7-й рівень Національної рамки кваліфікацій, 1-й цикл Рамки кваліфікацій європейського простору вищої освіти (QF-EHEA) за спеціальністю 061 «Журналістика» протягом перших трьох курсів виконують різні наукові дослідження, передбачені програмою, і завершують четвертий рік навчання написанням кваліфікаційної роботи бакалавра, яка комплексно закріплює, поглиблює й узагальнює знання, отримані студентами за нормативний термін навчання, та їх застосування у вирішенні комплексних фахових завдань.

Кваліфікаційна робота бакалавра засвідчує комплексний теоретико-практичний рівень готовності студентів до професійної діяльності у медіасфері, носить характер самостійного дослідження, кінцевим результатом якого є створення оригінального друкованого, аудіовізуального, аудіального, онлайн видання чи мультимедійної платформи.

Захист роботи здійснюється у ході відкритого публічного захисту роботи, за результатами якого Державна екзаменаційна комісія ухвалює рішення про присудження першого рівня вищої освіти – бакалавра.

Кваліфікаційна робота бакалавра має продемонструвати студентами професійні знання, уміння, навички та інші компетенції для успішного здійснення професійної діяльності, компетентність у сфері засобів масової комунікації, журналістської діяльності, створення й удосконалення медіатекстів, аудіального чи аудіовізуального продукту для різних ЗМІ, передбачених стандартом вищої освіти за спеціальністю 061 «Журналістика» галузі знань 06

«Журналістика» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затверджені та введені в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 20.06.2019 р. № 864.

1.ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Вимоги до кваліфікаційної роботи бакалавра розроблено з урахуванням законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про авторське право і суміжні права», Статуту ЛНУ імені Тараса Шевченка, положення «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», стандартом вищої освіти за спеціальністю 061 «Журналістика» та інших нормативно-правових актів і документів.
2. Кваліфікаційна робота бакалавра – це виготовлений інформаційний продукт або проєкт інформаційної акції чи інформаційну акцію, до якого додають пояснювальну записку.
3. Кваліфікаційна робота передбачає розв'язання складної спеціалізованої задачі або практичної проблеми у сфері соціальних комунікацій, що характеризується комплексністю і невизначеністю умов.
4. Робота не повинна містити академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації.
5. Кваліфікаційна робота має бути розміщена на сайті або у репозитарії ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».
6. У визначені строки студенти обирають тему кваліфікаційної роботи бакалавра із запропонованих кафедрою або пропонують власні, після чого вони проходять процедуру затвердження.
7. Студенти здійснюють попередній захист кваліфікаційної роботи бакалавра на засіданні кафедри, яка рекомендує її до захисту перед Державною екзаменаційною комісією. Не рекомендовану на

- кафедри до захисту кваліфікаційну роботу бакалавра до захисту не подають.
8. Виготовлений інформаційний продукт або проєкт інформаційної акції чи інформаційну акцію (аудіовізуального чи аудіального спрямування) носить індивідуальний чи комплексний характер.
 9. Індивідуальний проєкт передбачає самостійну роботу студента над темою роботи під керівництвом науково-педагогічного працівника, комплексний – виконується у випадках роботи над телевізійним або радійним проєктом, розкриття теми якого потребує за обсягом та (або) змістом залучення групи студентів. У такому випадку всі вони повинні мати логічно завершені та не дубльовані за змістом частини, які виконуються за індивідуальним завданням кожним студентом, та загальну частину, що зв'язує окремі частини до єдиного проєкту і визначає його (її) комплексність.
 10. Усі студенти, які виконували комплексну кваліфікаційну роботу, повинні бути повною мірою обізнані із загальною частиною роботи і готові до запитань членів комісії не тільки з індивідуальної, а й із загальної частини роботи.
 11. Тема кваліфікаційної роботи бакалавра має бути чітко сформульованою і містити вказівку на тип ЗМІ, яке буде подано до захисту. Приклади формулювання тем: «Розробка проєкту музичної радіопередачі «Ранок у нашому місті», «Розробка телевізійного проєкту «Туристична Луганщина», «Розробка проєкту документального фільму «Донбас: шлях додому».
 12. Науковим керівником кваліфікаційної роботи бакалавра призначаються науково-педагогічні працівники, які, як правило, мають науковий ступінь чи звання професора, доктора філософії чи доктора наук, доцента, старшого викладача. Науковий керівник консультує студента,

надає організаційну й науково-методичну допомогу, орієнтує у сучасних тенденціях розвитку медіа та науковій літературі з теми дослідження, перевіряє оформлення виконаного проєкту встановленим вимогам, готує відгук.

13. На захист студентом надається трейлер та виготовлений аудіовізуальний чи аудіальний інформаційний продукт або проєкт інформаційної акції чи інформаційну акцію (на електронному носіїві) та сценарний план, пояснювальну записку (у роздрукованому та переплетеному вигляді), презентацію (при наявності) виступу (на електронному носіїві).
14. Атестація відбувається у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи і має продемонструвати сформовану здатність випускника розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі соціальних комунікацій, що передбачає застосування положень і методів соціальнокомунікаційних та інших наук і характеризується невизначеністю умов.

2. Вимоги до виготовлення аудіовізуального чи аудіального медіапродукту

Запропонований до захисту телевізійний чи радіопроєкт здобувача ступеня вищої освіти «бакалавр» є виготовлений інформаційний продукт або проєкт інформаційної акції чи інформаційну акцію. З огляду на специфічні властивості виробництва та поширення контенту на телебаченні та радіомовленні, виокремлюються вимоги та рекомендації до аудіовізуальної та аудіальної медіапродукції.

2.1. Телевізійні проєкти

На захист здобувачами ступеня вищої освіти «бакалавр» виносяться:

- індивідуальні телевізійні проєкти, реалізовані студентами одноосібно;
- комплексні телепроєкти, реалізовані групою студентів.

При виготовленні та презентації індивідуального чи комплексного телепроєкту студенти представляють особистий внесок у розкриття теми кваліфікаційної роботи.

Студент може захищати роботу як:

- автор, ведучий, режисер, оператор, продюсер телепрограми будь-якого типу;
- автор, ведучий, режисер, оператор, продюсер відеосюжету або кількох відеосюжетів будь-якого жанру;
- автор, ведучий, режисер, оператор, продюсер навчальної телепрограми будь-якого типу або спеціального телепроєкту.

Державній екзаменаційній комісії подається на електронному носіїві трейлер проєкту та сама телепрограма, роздрукований текст сценарію, пояснювальна записка (у

роздрукованому та переплетеному вигляді), презентація (при наявності) та інша супровідна документація.

Обсяг роботи, рекомендації щодо формату відео

Хронометраж індивідуального телевізійного проєкту має становити мінімум 10 хвилин, комплексного – 20 хв. На захист подається в роздрукованому вигляді сценарний план (сценарій) проєкту.

Відеоряд телепроєктів може бути знятий з наступним розширенням відеофайлів:

- MP4
- MKV
- VOB
- WMV
- 3GP
- 3G2
- M2TS
- RMVB
- AVI
- MOV
- MOD
- MPEG
- FLV
- F4V
- DVR-MS
- DV
- MXF
- WEBM та ін.

Змонтований проєкт може бути представлений у форматах MPEG-2 (з розширенням .MPG) (аудіокодек: MPEG Layer II або Dolby AC-3, швидкість передавання аудіоданих: 128 Кбіт/с і вище) для перегляду на DVD-програвачах чи MPEG-4 (відеокодек: H.264, аудіокодек: AAC, швидкість передавання

аудіоданих: 128 Кбіт/с і вище) з дотриманням наступних технічних характеристик:

- *мінімальна тривалість аудіовізуального фрагмента*: 33 секунди (без урахування чорного або статичного зображення у відео, а також тиші й фонового шуму у звуковій доріжці);
- *частота кадрів*: відео мають бути з оригінальною частотою кадрів без повторного семпсування;
- *співвідношення сторін* – 16:9;
- *роздільна здатність відео*: для відео зі стандартним співвідношенням сторін 16:9 варто використовувати такі значення роздільної здатності:
 - 2160р: 3840x2160
 - 1440р: 2560x1440
 - 1080р: 1920x1080
 - 720р: 1280x720
 - 480р: 854x480
 - 360р: 640x360
- *швидкість передавання відео*:

Тип	Швидкість передавання відеоданих, стандартна частота кадрів (24, 25, 30)
2160р	44–56 Мбіт/с
1440р	20 Мбіт/с
1080р	10 Мбіт/с
720р	6,5 Мбіт/с

- *швидкість передавання аудіоданих*:

Тип	Швидкість передавання аудіоданих
Моно	128 Кбіт/с
Стерео	384 Кбіт/с
5.1	512іт/с

2.2 Радіопроєкти

Радіопроєкти, які виносяться на захист, носять, як правило, індивідуальний характер та презентують особистий внесок здобувача у розкриття теми кваліфікаційної роботи.

Студент може захищати роботу як:

- автор аудіосюжетів будь-якого жанру;
- автор, ведучий радіопрограм будь-якого типу.

Державній екзаменаційній комісії подаються на електронному носіїві змонтовані сюжети чи радіопроекти, роздрукований текст сценарію, пояснювальна записка (у роздрукованому та переплетеному вигляді), презентація (при наявності) та інша супровідна документація.

Обсяг роботи, рекомендації щодо формату аудіо

Хронометраж аудіосюжету має становити мінімум 5 хвилин, програми – 15 хв. Всі проекти мають подаватися у змонтованому вигляді з дотриманням вимог до подібного роду аудіопродукції.

Аудіопродукція може бути записана у наступних форматах:

- MP3
- WAV
- WMA
- M4A
- AAC
- FLAC
- AC3
- AIFF
- M4R
- M4B
- AU

- APE
- OGG
- МКА та ін.

Змонтований проєкт у відповідній якості (lossless, lossy) може бути представлений у одному з пропонованих форматах:

- MP3 (44.1kHz, stereo, 128 kbps)
- WAV (44.1kHz, stereo, 1411 kbps)
- WMA (44.1kHz, stereo, 128 kbps)
- AAC (44.1kHz, stereo, 320 kbps)
- FLAC (44.1kHz, stereo, 752-1129 kbps)
- OGG (44.1kHz, stereo, 320 kbps) та ін.

3. Пояснювальна записка до кваліфікаційної роботи бакалавра

Пояснювальна записка до кваліфікаційної роботи бакалавра – докладний опис та детальне обґрунтування виготовленого здобувачем вищої освіти якісного журналістського медіапродукту, здійснене на основі здобутих теоретичних знань та практичних навичок, у якому втілено сучасні наукові погляди, який демонструє наукову та фахову зрілість студента, відзначається актуальністю, новизною, переконливістю, аргументованістю та демонструє здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі соціальних комунікацій, що передбачає застосування положень і методів соціальнокомунікаційних та інших наук.

«Загальними вимогами до викладу матеріалу у пояснювальній записці є чіткість побудови, логічна послідовність, переконлива аргументація, точність у визначеннях, конкретність у викладенні результатів роботи, обґрунтування висновків та рекомендацій» [Антонова

3.1. Структура

Пояснювальна записка до кваліфікаційної роботи бакалавра повинна мати обов'язкові складові частини:

- титульну сторінку (форма затверджується МОН України);
- зміст;
- список умовних позначень (за потреби);
- вступ;
- розділи;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки:
 - роздрукований текст сценарію виготовленого аудіовізуального чи аудіального медіапродукту;
 - на електронному носіїві: змонтований трейлер та телепрограма (для аудіовізуальних проєктів); змонтований сюжет чи радіопрограма (для аудіальних проєктів).
- останню сторінку (форма затверджується МОН України)

Додатково до бакалаврської роботи додаються:

- відгук наукового керівника;
- рецензія (внутрішнього або зовнішнього рецензента);
- завдання на дипломний проєкт (форма затверджується МОН України);
- копія пояснювальної записки до кваліфікаційної роботи бакалавра на електронному носіїві.

3.2. Зміст

Зміст повинен містити назви всіх структурних елементів, заголовки та підзаголовки (за їх наявності) із зазначенням нумерації та номери їх початкових сторінок.

3.3. Список умовних позначень

Список умовних позначень, термінів, скорочень, символів тощо, які використовуються у пояснювальній записці до кваліфікаційної роботи бакалавра, подаються двома колонками, в яких зліва за абеткою – визначення, скорочення, праворуч – їх детальна розшифровка.

3.4. Вступ

У вступі подається:

обґрунтування вибору теми;

мета і завдання дослідження відповідно до предмета та об'єкта дослідження;

методи дослідження (перераховуються використані наукові методи дослідження та змістовно відзначається, що саме досліджувалось кожним методом; обґрунтовується вибір методів, що забезпечують достовірність отриманих результатів та висновків);

новизна отриманих результатів (аргументовано, коротко та чітко представляються основні положення, які виносяться на захист, із зазначенням відмінності одержаних результатів від відомих раніше);

особистий внесок здобувача вищої освіти;

апробація (зазначаються назви конференції, семінарів та ін., місце та дата проведення);

практичне значення отриманих результатів - надаються відомості про використання результатів досліджень або рекомендації щодо їх практичного застосування.

Обсяг вступу – 2-3 сторінки.

3.5. Основна частина

В основній частині, поділеній на окремі розділи (підрозділи), викладають зміст теми дослідження. У кожному розділі повинна бути завершеність змісту, головна ідея, а також тези підтвержені фактами, думками різних авторів, результатами анкетування, експерименту, аналітичних даних, практичного досвіду. Думки мають бути пов'язані між собою логічно, увесь текст має бути підпорядкований одній головній ідеї. Кожний висновок повинен логічно підкріплювати попередній, один доказ впливати з іншого.

Розділи мають містити:

теоретико-методологічні засади дослідження, присвячені аналізу й узагальненню теоретичних засад створення інформаційного продукту або проєкту інформаційної акції чи інформаційну акцію на телебаченні чи радіо, у відповідності до вимог, які висуваються дослідниками до аудіовізуальних та аудіальних проєктів, журналістикознавчим розвідкам щодо особливостей та еволюції аналізованих медіа у сучасному інформаційному просторі.

обґрунтування та ідейно-тематичні й програмні компоненти створеного медіапроєкту, особливості його структурної організації.

специфіку контенту, журналістських матеріалів, якісного медійного продукту, застосування мультимедійних платформ.

технічні та програмні засоби створеного проєкту,

постпродакшн.

Обсяг основної частини – 18-19 сторінок.

3.6. Висновки

Основна мета висновків – підсумувати проведену роботу. Висновки подають у вигляді окремих лаконічних положень, методичних рекомендацій. Вони мають відповідати поставленим завданням. У тексті висновків аналізуються основні підсумки роботи над проектом, подають оцінку одержаним результатам, визначають перспективи їх покращення. Указують роль і місце проекту, що виноситься на захист, в існуючому інформаційному просторі, а також перспективи реалізації творчого проекту.

Обсяг висновків – 1,5-2 сторінки.

3.7. Літератур

Бібліографічний опис списку використаних джерел (20-25 джерел) у пояснювальній записці до кваліфікаційної роботи бакалавра оформляється здобувачем вищої освіти з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

3.8. Вимоги до оформлення

Пояснювальна записка до кваліфікаційної роботи бакалавра:

- подається українською мовою;
- друкується у текстовому редакторі *MS Word* (у форматі *rtf* або *doc*);
- формат паперу: А4 (21 см x 29,7 см);

- орієнтація сторінок: книжкова із вирівнюванням по ширині з відступом від лівого краю – 1,25 мм;
- поля: верхнє, нижнє – 2 см, лівє – 3 см, правє – 1 см;
- обов'язкова наявність абзацних відступів (1-1,5 см);
- шрифт: *Times New Roman* (розмір шрифту – 14 pt);
- міжрядковий інтервал – 1,5;
- у тексті не повинно бути переносів і макросів.

Усі сторінки пояснювальної записки до кваліфікаційної роботи бакалавра підлягають суцільній нумерації. Номер відсутній лише на титульному аркуші. Наступна сторінка, “Зміст”, має номер сторінки 2.

Заголовки структурних частин пояснювальної записки “ЗМІСТ”, “ВСТУП”, “РОЗДІЛ I”, “РОЗДІЛ II”, “РОЗДІЛ III”, “ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОЄКТ”, “ВИСНОВКИ”, “ЛІТЕРАТУРА” друкують великими літерами з вирівнюванням по центру.

Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої).

Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою.

Кожну структурну частину (розділи) пояснювальної записки треба починати з нової сторінки. Підрозділи продовжують з поточної сторінки.

Номер розділу ставлять після слова “РОЗДІЛ”, після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу. Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. У кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: “2.3.” (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок підрозділу.

Література подаються тією мовою, якою їх опубліковано.

Список використаної літератури

1. Антонова О.В. Методичні рекомендації до виконання творчо-кваліфікаційного бакалаврського проекту студентами спеціальності «Журналістика». Держ.закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». Старобільськ, 2016. 55 с.
2. Вимоги до оформлення дисертації. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17> (дата звернення: 10.03.2020).
3. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. [Чинний від 2010-07-01]. URL: http://kubg.edu.ua/images/stories/podii/2017/06_21_posylannia/dstu_8302.pdf (дата звернення: 18.03.2020).
4. Положення «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». URL: http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/poloj_akadem_dobro_2.pdf.
5. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 15.03.2020).
6. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. *Голос України*. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22.
7. Стандарти вищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/zatverdzeni-standarti-vishoyi-osviti> (дата звернення: 18.03.2020).
8. Шаповалова Г.В., Шебештян Я.М. Гостримо перо.

Основи журналістикознавчих розвідок. Ужгород : Карпати, 2012 . 168 с.

9. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. К.: Видавничий Дім «Слово», 2004. 240 с.